

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 19 lipca 2023 r.

ZP-NKWR.431.2.42.2023.PSZ

Pani
Ilona Bugaj
Dyrektor
Powiatowego Centrum Opieki
i Wychowania w Pieszycach
Domu Dziecka Nr 2
w Piławie Górnej

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniu 19 czerwca 2023 r. do Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu wpłynął anonim dotyczący rzekomych nieprawidłowości i naruszeń prawa przez dyrektora, wicedyrektora i niektórych wychowawców Powiatowego Centrum Opieki i Wychowania w Pieszycach Domu Dziecka Nr 2 w Piławie Górnej, dalej zwanego „Placówką”. Anonimowe pismo w części odnoszącej się do działań dyrektora z zakresu prawa pracy (mobbing, nierówne traktowanie pracowników, nadmierne obciążanie obowiązkami, nieprawidłowe rozliczenie delegacji) zostało przekazane według kompetencji do przewodniczącego Rady Powiatu w Dzierżoniowie z wnioskiem o załatwienie sprawy. Z kolei, wyżej wymienione pismo w części dotyczącej stosowania przemocy fizycznej i psychicznej wobec wychowanków przez wicedyrektora Placówki oraz niektórych jej wychowawców, zostało zarejestrowane jako skarga i skierowane do wyjaśnienia.

Mając na uwadze powyższe oraz w trosce o bezpieczeństwo dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, w dniu 27 czerwca 2023 r. Wojewoda Dolnośląski wydał zarządzenie nr 193 w sprawie przeprowadzenia kontroli w trybie uproszczonym w Powiatowym Centrum Opieki i Wychowania w Pieszycach Domu Dziecka Nr 2 w Piławie Górnej przy ul. Sienkiewicza 80 w zakresie przestrzegania praw dziecka do ochrony przed poniżającym traktowaniem i karaniem oraz praw do ochrony przed arbitralną lub bezprawną ingerencją w życie. Kontrolę odnotowano w książce kontroli Placówki pod numerem 56.

W dniach 4 i 5 lipca 2023 r. inspektorzy z Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu Piotr Szafarowicz główny specjalista,

przewodniczący zespołu kontrolnego oraz Emilia Molska – Kaźmierczak starszy inspektor wojewódzki przeprowadzili stosowne czynności kontrolne mające na celu weryfikację przestrzegania praw dziecka w Placówce, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony wychowanków przed poniżającym traktowaniem, karaniem oraz arbitralną i bezprawną ingerencją w ich życie.

W wyniku przeprowadzonego postępowania kontrolnego obejmującego indywidualne rozmowy kierowane z wychowankami Placówki oraz odebranie, w formie protokołów, wyjaśnień od osób pracujących w dziećmi, ustalono następujący stan faktyczny:

1. Na pierwszy dzień kontroli, tj. 4 lipca 2023 r. w ewidencji Placówki wpisanych było 14 wychowanków w wieku od 8 do 17 lat, w tym rodzeństwa. Sześcioro wychowanków w roku szkolnym 2022/2023 realizowało obowiązek szkolny w ramach kształcenia specjalnego m.in. w ośrodkach w Dzierżoniowie i Piławie Górnej, a jedna wychowanka w Młodzieżowym Ośrodku Socjoterapii w Godzikowie. Wskazane dzieci, z wyjątkiem dni wolnych od nauki (ferie, święta, wakacje), mieszkały w internatach. Pod stałą i codzienną opieką Placówki w ubiegłym roku szkolnym pozostawało siedmioro dzieci.

2. Z grupy 14. wychowanków, obecnych w Placówce było 12. Dwie wychowanki w wieku 14 i 15 lat w dniu kontroli przebywały na wyjeździe kolonijnym. Wszystkie obecne w Placówce dzieci wyraziły zgodę na spotkanie z inspektorami. Przeprowadzono więc indywidualne rozmowy kierowane z wychowankami, które w pierwszej kolejności dotyczyły ich szkół, nauki, zainteresowań, sposobu spędzania wolnego czasu, ulubionego jedzenia, relacji z rówieśnikami i kontaktów z rodziną. W dalszej kolejności formułowano do dzieci pytania dotyczące ich pobytu w Placówce, relacji z osobami dorosłymi, własnych sympatii i antypatii, poczucia bezpieczeństwa i zaufania do opiekunów, przestrzegania norm, zasad i granic stawianych przez dorosłych w Placówce oraz pytania odnoszące się do ich ewentualnej wiedzy o zachowaniach przemocowych, np. bicie, szarpanie, krzyki, izolowanie, upokarzanie, wyśmiewanie się, itp. Żaden z wychowanków nie stwierdził aby doświadczył lub był świadkiem jakichkolwiek form przemocy ze strony osób pracujących z dziećmi w Placówce. Żaden z wymienianych przez dzieci wychowawców nikogo nie uderzył, nie szarpał, nie ciągnął, nie obrażał i nie ośmieszał. Zdarzały się sytuacje, że wychowawca podnosił głos, ale w ocenie dzieci, było to najczęściej uzasadnione. Wśród wychowawców są zresztą osoby, które z racji osobowości i temperamentu, w różny sposób i w różnym stylu podejmują oddziaływania wychowawcze. Wychowankowie opowiadali, że u wychowawców cenią sobie przede wszystkim dyskrecję, sprawiedliwość, spokojne traktowanie różnych problemów, bezpośrednie zainteresowanie, odwzajemnianie uczuć i emocji oraz proste,

zwykle gesty. Dzieci miały jednak świadomość, że opieka nad grupą wymaga często od wychowawcy zachowań dyscyplinujących, ustalania zasad i reguł oraz konsekwentnego ich przestrzegania. Mimo tego każde z dzieci potrafiło wskazać jakąś osobę dorosłą w Placówce, którą postrzegało jako kogoś ważnego i bliskiego (*dowód: akta kontroli str. 10, 12 – 21*).

3. W drugim dniu kontroli przeprowadzono rozmowy z pracownikami Placówki, tj. wychowawcami, psychologiem, logopedą oraz wicedyrektorem. Na pytanie czy znane są Pani / Panu przypadki zachowań przemocowych osób dorosłych wobec wychowanków lub innych zachowań, które stałyby w sprzeczności z dobrem dziecka, żaden z interlokutorów tego nie potwierdził. Mimo, iż kadre Placówki stanowią osoby o różnych osobowościach, temperamentach i kompetencjach, to jednak przestrzegane są w pracy z dziećmi określone zasady i granice zachowań. W Placówce istnieje również specyficzny rodzaj „kontroli społecznej”, typowy dla każdej instytucjonalnej formy pieczy zastępczej. Na skutek anonimowego inicjującego powyższą sprawę, dyrektor Placówki w ramach postępowania wyjaśniającego przeprowadził wśród pracowników ankietę dotyczącą jej bieżącego funkcjonowania. Stawione przez anonimowego autora zarzuty pod adresem osób pracujących z dziećmi oraz dyrektora i wicedyrektora nie znalazły potwierdzenia. Opracowany raport został przekazany inspektorom ds. kontroli i włączony do akt kontroli (*dowód: akta kontroli str. 11, 21 – 36*).

4. W kontekście badanej sprawy bardzo często w rozmowach z dziećmi i pracownikami pojawiał się wątek wychowanka, który został umieszczony w Placówce w październiku 2021 r. na skutek rozwiązania rodziny zastępczej. Chłopak realizował obowiązek szkolny w specjalnym ośrodku szkolno – wychowawczym, był pod stałą opieką lekarza psychiatry i zalekowany. Mimo tego był agresywny, wulgarny, jego zachowania były nieobliczalne i nie przewidywalne. Bez uzasadnionego powodu wpadał w szał, demolował i rzucał różnymi przedmiotami, wulgarnie wyzywał wszystkich, bił innych wychowanków i pracowników. Wielokrotnie wzywano Policję i pogotowie ratunkowe. Służby najczęściej pojawiały się w Placówce, kiedy ataki chłopaka były już na etapie schyłkowym, więc nie podejmowano radykalnych działań. Obecnie chłopak, na podstawie orzeczenia sądowego, jest już pensjonariuszem domu pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie. W ocenie wychowanków w Placówce zrobiło się „wreszcie spokojnie i bezpiecznie” (*dowód: akta kontroli str. 32, 37 – 43*).

Zgodnie z przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dzieci z zaburzeniami w zachowaniu i emocji powinny być kierowane do regionalnej placówki opiekuńczo – terapeutycznej zapewniającej kompleksową opiekę, terapię i leczenie,

w tym psychiatryczne, a nie do placówki opiekuńczo – wychowawczej typu socjalizacyjnego. W ocenie organu kontroli dyrektor Placówki w porozumieniu z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie i Ochrony Zdrowia w Dzierżoniowie, winien oczekiwać od Dolnośląskiego Ośrodka Polityki Społecznej we Wrocławiu zapewnienia pomocy w sprawowaniu opieki nad dzieckiem o szczególnych potrzebach, gdy takie ponownie zostanie umieszczone w pieczy zastępczej.

W wyniku przeprowadzonej kontroli w trybie uproszczonym w Powiatowym Centrum Opieki i Wychowania w Pieszycach Domu Dziecka Nr 2 w Piławie Górnej nie stwierdzono nieprawidłowości w badanym obszarze. Działalność Placówki w zakresie przestrzegania praw dziecka ocenia się pozytywnie.

POUCZENIE

Zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego, w tym wystąpienia niezawierającego zaleceń pokontrolnych, składa się na zasadach określonych w art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2022 r. poz. 447 z późn. zm.).

.....
(członek zespołu inspektorów)

.....
(członek zespołu inspektorów)

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Dariusz Zawilla
ZASTĘPCA DYREKTORA W DZIAŁU.....
.....
(kierownik komórki do spraw kontroli)